

PORTRETS ASAMBLĀŽAS TEHNIKĀ KASTĒ

Metodiskā izstrādne

LUDMILA BAĻE

Daugavpils pilsētas Bērnu un jauniešu centrs “Jaunība”

2022. gads

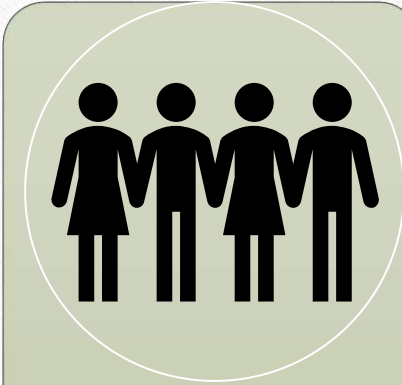
Anotācija

Šī darba aktualitāte ir iepazīstināt bērnus ar tēlotājmākslas tehniku – *asamblāžu*, kā mūsdienu pasaules mākslas jauno virzienu caur radošo darbību vizuālās mākslas stundās. Darba mērķis ir izpētīt šī mākslas virziena iezīmes un specifiku, un izveidot savu radošo darbu, kas atbilst tās prasībām. Uzdevumi: izpētīt tēlotājmākslas virziena asamblāžas galvenās tendences; iepazīties ar slaveno asamblāžas pārstāvju darbiem; izveidot savu portretu asamblāžas tehnikā kastē.

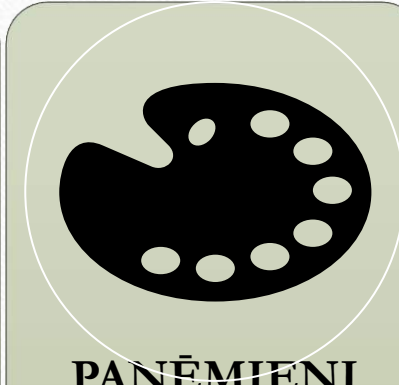
Asamblāžas tehniku savos darbos izmanto ne tikai profesionāli mākslinieki. Šī tehnika ir aktuāla arī vizuālās mākslas pamatu mācīšanas procesā bērnudārzos, skolās un pulciņos. Tas uzlabo asociatīvo un kreatīvo domāšanu, atmiņu un uzmanību, palīdz attīstīt telpiskuma izjūtu un radošās spējas. Metodiskās izstrādnes praktiskā nozīme ir mākslas vēstures zināšanu apguve, abstrakto domāšanu attīstīšana un radošā pašizpaušme vizuālās mākslas stundās. Svarīgi atzīmēt, ka asamblāžas tehnika ir viens no *Recycle ART* veidiem (lietotu priekšmetu jauna dzīve). Mūsdienu jaunākās paaudzes ekoloģiskās kultūras audzināšana kļūst par vienu no svarīgākiem aspektiem izglītojošā procesā. Veidojot kompozīciju asamblāžas tehnikā, bērni aktīvi piedalās nepieciešamo materiālu, piemēram: plastmasas atkritumu, lietotu kancelejas piederumu un citu sadzīves priekšmetu savākšanā. Nodarbības rezultātā tapa bērnu radošo darbu izstāde kastē. Šis darbs var būt izmantots kā mācību līdzeklis mākslas vēstures nozīmīgāko virzienu un tehniku apguves procesā.

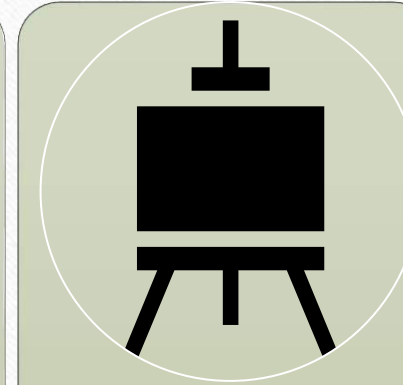
**DARBA
FORMA:**
nodarbība
(2 stundas pa 40
min.)

MĒRĶ-
AUDITORIJA
vizuālās mākslas
pulciņš,
vēcumposms –
10-12 g.

PANĒMIENI
1.solis: izpēte
2.solis: materiālu
vākšana
3.solis: radošs
darbs pāros
(kompozīcijas
veidošana,
salīmēšana,
papildinājums ar
krāsām)

REZULTĀTS
kaste-izstāde ar
bērnu radošiem
darbiem.

1.solis

IZPĒTE

Mākslas vēsturē ir dažādi tēlotājas mākslas virzieni un tehnikas.

Piemērs:

Kubisms

- Radies 20.gadsimta sākumā, bija pirmais no virzieniem, kas izmantoja deformāciju, lai radītu formu. Trīsdimensionālu kubveida elementu parādīšanās gleznās deva virziena nosaukumu. Tā aizsācēji - Žoržs Braks un Pablo Pikaso.
- Kubismu raksturo: dabas formu stilizācija - ģeometrizācija, attēlojamo objektu virsmu skaldījums,
- objekta attēlojums no dažādiem skatupunktiem vienlaicīgi, nevienam nedodot priekšroku, centieni attēlot trīsdimensionālus objektus, darbos izmanto dažādus materiālus - sāk kolāžas tehniku.

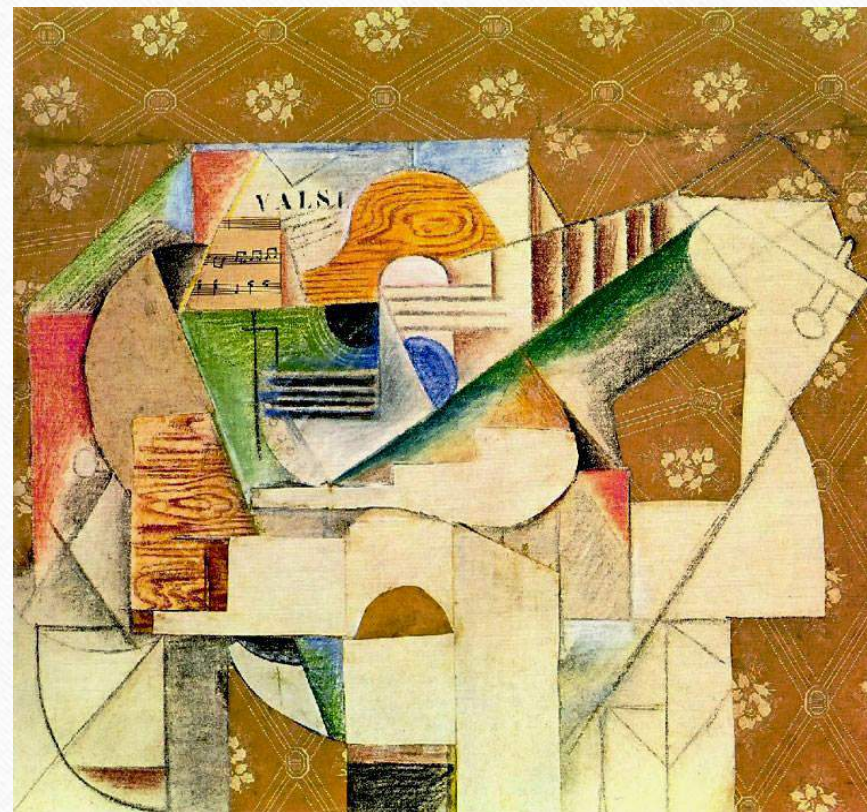

Attēlā: Huans Griss "Klusā daba ar ģitāru"

Kolāža

tēlotājas mākslas tehnika

(no franču val. coller 'pielīmēt') ir dažādu fragmentu apvienojums ar nolūku radīt ko jaunu. Tēlotājā mākslā tā ir tehnika, kad papīra un auduma gabali, tāpat kā daži nelieli priekšmeti tiek pielīmēti pie plakanas virsmas. Kopumā tie ir mākslas darbi, kas tiek radīti no atšķirīgiem elementiem, kuru kombinācija sniedz negaidītu efektu. Par kolāžas elementiem var kalpot izgriezumi no žurnāliem un avīzēm, krāsaino papīru strēmeles un pat atgriezumi, fotogrāfiju fragmenti, audekla gabaliņi. Pirmie kolāžu kā nopietnu mākslas tehniku izmantoja kubisti (1912. gadā Pablo Pikaso, radot darbu "Klusā daba ar krēsla pinumu", pielīmēja pie audekla vaskadrānas gabalu). Līdzīgu tehniku — fotomontāžu — bieži izmantoja sirreālismā.

Attēlā - Pablo Pikaso darbs

PĒTĪJUMA JAUTĀJUMI:

Asamblāža - tēlotājas mākslas virziens vai tehnika?

Kas ir asamblāža un kā tā radās, kādi darbi pazīstami pasaules mākslā?

❖ **Jedziens** - *Asamblāža* (no franču – montāža, salikšana) tēlotājas mākslas tehnika, kas atgādina kolāžu, bet attēla izveidošanai izmanto trīsdimensiju detaļas vai veselus objektus, novietojot tos plaknē. Ļauj ilustratīvi pievienot krāsas, kā arī metālus, koku, audumu, papīru un citus materiālus. Pateicoties trīsdimensiju detaļu izmantošanai, attēls ir reālistisks un vizuāli iespaidīgs.

❖ **Vēsture:** Asamblāžas kā patstāvīgo tēlotājas mākslas virzienu vēsture aizsākās aptuveni 70 gadus atpakaļ. Termina *asamblāža* autors ir franču mākslinieks Žans Dubafe, kurš 1953. gadā pirmo reizi ar to apzīmēja mākslas darbus, kas radīti no lūžņiem un fragmentiem.

ASAMBLĀŽAS PĀRSTĀVJI:

Džozefs Kornels (1903.—1972. gadi) bija amerikāņu gleznotājs, tēlnieks un avangarda filmu veidotājs. Kļuva slavenāks pēc kolektīvās izstādes "Asamblāžas māksla" Ņujorkas Modernās mākslas muzejā (1961), kur viņa nostalgiskajām kastēm, kas atgādina bērnu "noslēpumus", tika piešķirta atsevišķa zāle un personālizstāde.

Джозеф Корнелл, Тилли Лош, ок. 1935–38.

Luiss P. "Lū" Hiršmans (1905-1986) bija amerikāņu mākslinieks, kurš pazīstams ar savu asprātīgo un izdomas bagāto atrasto priekšmetu izmantošanu slavenību un politiķu karikatūrām. Atšķirībā no ieskicētām vai krāsotām divdimensiju karikatūrām, šīs kolāžas, kas pazīstamas kā asamblāža, veidoti, izmantojot parastos priekšmetus un izmestus atkritumus, atklājot cilvēka būtību ar cimdēm, diegu spolēm, zemesriekstu čaumalām un ķēdēm.

KO MĒS ŠODIEN UZZINĀJĀM?

Asamblāžas tendences:

1. Asamblāža ir jauns tēlotājmākslas virziens, kuru dibināja progresīvie postmodernisma mākslinieki.
2. Asamblāža ir tēlotājmākslas tehnika, kas līdzinās kolāžai.
3. Asamblāžas gleznu veido, izmantojot trīsdimensiju detaļas vai veselus objektus, kas izvietoti plaknē vai kastē.
4. Asamblāžu veido no dažādiem materiāliem, tai skaitā: no sadzīves un kancelejas priekšmetiem, dažādiem lūžņiem, plastmasas atkritumiem un citām lietotām mantām.
5. Asamblāžas gleznu var papildināt ar krāsām, kā arī metālu, koku, audumu, papīru un citiem materiāliem.

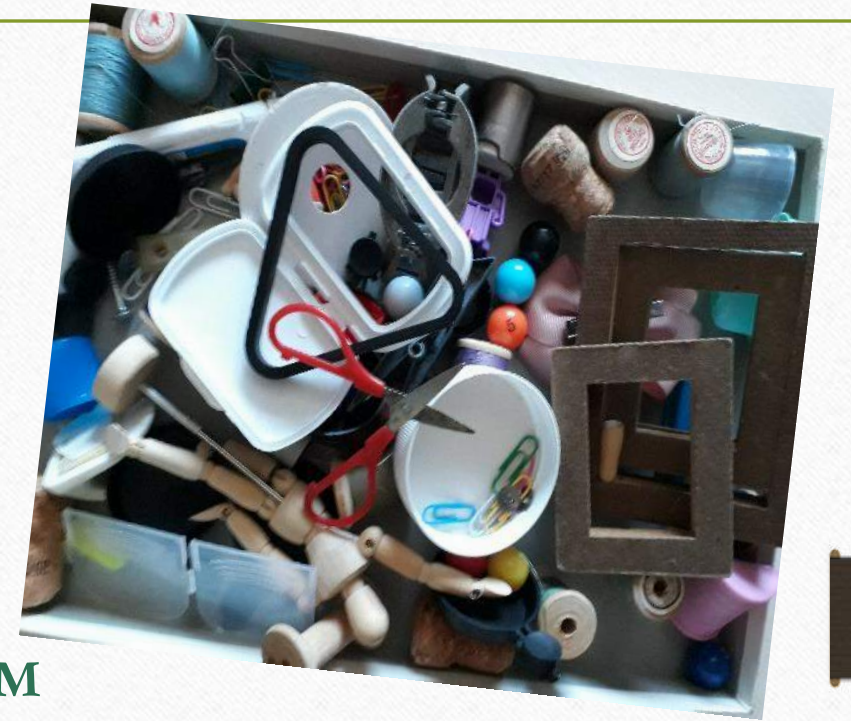

MŪSU UZDEVUMS - izveidot savu radošo portretu, kas atbilst asamblāžas tehnikas prasībām, izmantojot savāktos materiālus.

2.solis

MATERIĀLU SAVĀKŠANA

Materiālu vākšanā piedalās visi bērni un skolotāja. Vizuālās mākslas kabinetā var atrast daudz dažādu priekšmetu un izlietotu piederumu, kurus grasījās izmest miskastē. Jautra nodarbe bija dažādu korķu, vaciņu un citu sadzīves priekšmetu vākšana mājās. Rezultātā tika savākta vesela kaudze mūsu radošam darbam.

KĀDI VĒL MATERIĀLI MUMS NEPIECIEŠAMI DARBAM

Kastes, kartons, guaša, PVA līme, otas līmei, otas krāsai, švammītes, karstā līme.

3.solis

1. Bērni tiek sadalīti pa pāriem un izvēlas materiālus savam darbam.

KOMPOZĪCIJU IZVEIDES RADOŠS PROCESS

2. Nepieciešams sagatavot kastes, krāsojot tās ar guašu.

3. Bērni sagatavo kartonu: notīrot to un izgriežot nepieciešamās detaļas, krāsojot to ar guašu.

4. Bērni izklāj kompozīciju no izvēlētā materiāla, iepriekš pārdomājot portreta kompozīciju asamblāžas tehnikā. Ir nepieciešams pārdomāt tēlu stilistiski, veidojot noteiktu raksturu.

5. Atliek visu salīmēt. Bērni taīsa sava portreta fotogrāfiju, tad salīmē kopā visas detaļas ar PVA un karsto līmi. Ja nepieciešams, papildina un izrota ar dažādiem vizuālas mākslas izteiksmes līdzekļiem.

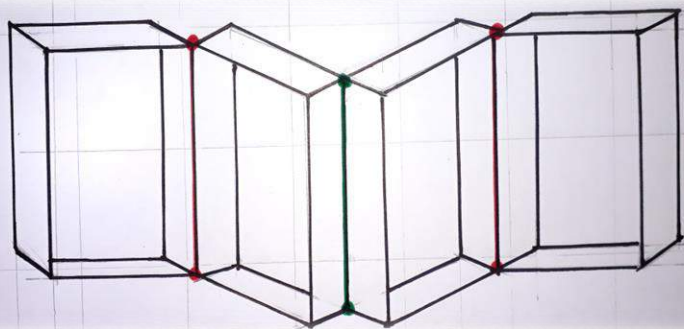
6. Gatavi darbi izstādei

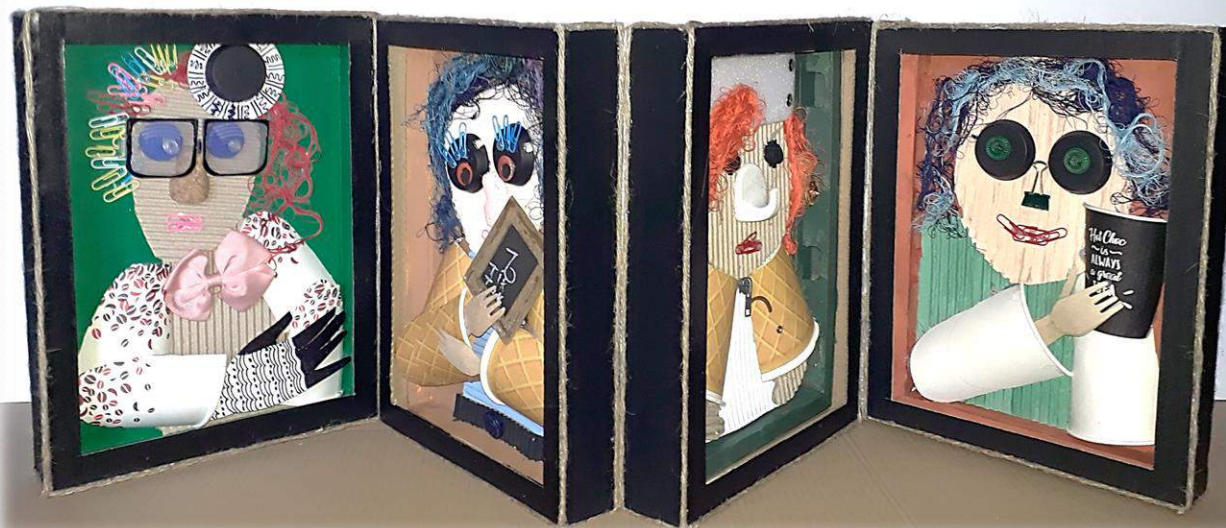
4.solis

REZULTĀTS – IZSTĀDE KASTĒ

Salīmējot visas kastes kopā pēc shēmas (skat.attēls nr.1), sanāca bērnu rasošo darbu izstāde kastē (skat. attēls nr.2). Šo darbu var izmantot kā mācību līdzekli mākslas vēstures nozīmīgāko virzienu un tehniku apguves procesā.

Attēls nr.1

Attēls nr.2

REZUMĒ

Strādājot pie tēmas “Portrets asamblāžas tehnikā kastē”, tika novadīta nodarbība vizuālās mākslas pulciņā “Mākslas valoda” bērniem vecumā no 10 līdz 12 gadiem. Atbilstoši izvirzītajiem mērķiem un uzdevumiem bija nepieciešams izpētīt tēlotājmākslas virziena *asamblāžas* tendences, un izveidot savu portretu šajā netradicionālajā tehnikā kastē. Mākslas vēstures piemēri iepazīstināja bērnus ar dažādām tendencēm un paņēmieniem, ko izgudroja modernisma un postmodernisma perioda mākslinieki. Iegūtās zināšanas tika izmantotas praktiskā uzdevuma īstenošanas laikā. Nodarbības gaitā bērni darbojās pāros, veidojot vienotu kompozīciju, kas ļāva paplašināt pētniecisko darbību, pārrunājot detaļas un atrodot kopīgu risinājumu. Nodarbības laikā bērni nostiprināja zināšanas par kompozīcijas likumiem un attīstīja dažādas radošās prasmes, piemēram: kombinēšana, modelēšana un stilizēšana. Bērni attīstīja abstraktu un radošu domāšanu, kas veicina harmonisku mūsdienu pasaules personības attīstību. Vācot dažādus atkritumu materiālus, tika sniegts ieguldījums bērnu ekoloģiskās kultūras izglītošanā. Kopumā nodarbību bērni uztvēra kā projektu, kas iedvesmoja ar savu daudzveidību un aktivitāti. Rezultātā tika iegūti interesanti darbi, kuros bērni atspoguļoja paši savas idejas uz pazīstamu tēlotājas mākslas virzienu piemēra. No bērnu radošiem darbiem tika izveidota izstāde kastē. Šis darbs var būt izmantots kā mācību līdzeklis mākslas vēstures nozīmīgāko virzienu un tehniku apguves procesā.

IZMANTOTĀS DARBU FOTOGRĀFIJAS, KĀ ARĪ INFORMĀCIJA PAR TO AUTORIEM TIKA ŅEMTI NO SEKOJOŠIEM AVOTIEM

<https://veryimportantlot.com/ru/news/blog/chto-takoe-assamblyazh>

[Montāža \(māksla\) - Vikipēdija, brīvā enciklopēdija \(wikipedia.org\)](#)

<https://enciklopedija.lv/skirklis/127006>

http://www.rvvg.lv/dati/macibas/kulturas_v_12kl/sirrealisms.htm

<https://www.uzdevumi.lv/p/pasaules-vesture/9-klase/kultura-20-gs-sakuma-maksla-11332/re-d95cd501-9164-4019-ab3c-1076d44a1c62>

<https://www.youtube.com/watch?v=YigZZ2MONsc&t=314s>

[trente: Les bobines de Louis Hirshman \(plusoumoinstrente.blogspot.com\)](trente: Les bobines de Louis Hirshman (plusoumoinstrente.blogspot.com))

Uz titullapas izmantotie fotoattēli: Luisa P. "Lū" Hiršmana mākslas darbs un metodiskās izstrādes bērnu radošo darbu izstāde kastē.